



*Ks. dr Lesław Krzyżak*

## Ubezpieczenia pielgrzymek

Ur. W 1965 r. w Żolyni. Inkardynowany do archidiecezji przemyskiej. Absolwent teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Studia licencjackie w Instytucie Prawa na Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Studia doktoranckie na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Doktor nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego. Dyplomowany nauczyciel religii i wychowania do życia w rodzinie, członek zwyczajny Stowarzyszenia Kanonistów Polskich, autor monografii i tekstów z zakresu prawa, teologii i wychowania do życia w rodzinie. Zainteresowania badawcze: pedagogika katolicka nauczycielskie zadania Kościoła, normatywna prawdy wiary, działalność ruchów i stowarzyszeń we współczesnym Kościele polskim wobec wyzwań laicyzacji i sekularyzacji.

Niniejszy artykuł porusza problem ubezpieczenia osób biorących udział w pielgrzymkach i religijnych wyjazdach turystycznych. Za wyborem tej tematyki przemawiają, co najmniej dwa ważne argumenty. Pierwszym z nich jest to, że w naszym kraju aktywność pielgrzymkowa wiernych jest stosunkowo wysoka, co więcej pielgrzymki i wyjazdy religijne odbywają się w różnych formach od tradycyjnych pielgrzymek pieszych poprzez zorganizowane wyjazdy przy zastosowaniu mechanicznych środków transportu, na pielgrzymkach rowerowych lub motocyklowych i konnych skończywszy. Argumentem drugim jest to, że problematyka ta praktycznie nie jest poruszana przez autorów zajmujących się ubezpieczeniami lub turystyką religijną.

Treść artykułu podzielona została na trzy części w części pierwszej poruszono problematykę zagadnień prawnych związanych z ubezpieczeniem pielgrzymek i wyjazdów religijnych. Część druga przedstawia wybrane ubezpieczenia turystyczne, które adresowane są do pielgrzymów jak choćby, NNW<sup>1</sup>, KL<sup>2</sup>, bagażu podróznego i inne. Z kolei w części trzeciej ujęte zostały dodatkowe rozważania poświęcone problematyce artykułu. W charakterze źródeł wykorzystane zostały pozycje książkowe z zakresu ubezpieczeń turystycznych i prawa turystycznego. Zastosowanie znalazły również strony internetowe poświęcone problemowi ubezpieczeń oraz materiały wewnętrzne kilku zakładów ubezpieczeniowych, a szczególnie ogólne warunki ubezpieczenia dla turystycznych usług ubezpieczeniowych.

### 1. ZAGADNIENIA PRAWNE ZWIĄZANE Z UBEZPIECZENIEM PIELGRZYMEK

Pielgrzymka jest jedną z form turystyki religijnej, z kolei turystyka religijna to różnego rodzaju podróże podejmowane w celach religijnych i poznawczych do ośrodków

<sup>1</sup> Ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków zostało oznaczone jako NNW.

<sup>2</sup> Ubezpieczenie kosztów leczenia zostało oznaczone skrótem KL.

kultu religijnego<sup>3</sup>. Wyróżnić można trzy formy turystyki religijnej pierwszą z nich są wspomnianie już pielgrzymki, a więc podróże motywowane przede wszystkim celami religijnymi będące także formą praktyki religijnej. Druga forma turystyki religijnej to grupowe wyjazdy do ośrodków kultu religijnego na przykład po to by uczestniczyć w praktykach religijnych. Wyróżnia się także podróże turystyczne, których elementem jest odwiedzanie obiektów sakralnych, w tym przypadku motyw religijny i poznawczy mają podobne znaczenie<sup>4</sup>.

Powyższy wstęp ma pewne znaczenie, ponieważ turystyka religijna jest częścią turystyki będącej gałęzią gospodarki kraju z tego względu przepisy prawne regulujące problem ubezpieczeń w „turystyce świeckiej” w bardzo dużej mierze obejmują również turystykę religijną. Z punktu widzenia prawnego dla ubezpieczeń w turystyce konieczne jest rozpatrzenie dwóch przypadków. Przypadek pierwszy wiąże się z organizacją podróży (imprezy turystycznej) przez przedsiębiorcę wykonującego usługi turystyczne. Przypadek drugi zachodzi wtedy, gdy wyjazd organizowany jest przez innych organizatorów na przykład księdza w lokalnej parafii.

Przypadek pierwszy polega na tym, że istnieje określony w Ustawie o usługach turystycznych zwanej dalej ustawą rygor prawny w stosunku do ubezpieczeń. Rygor ten w odniesieniu do ubezpieczeń obejmuje kilka obszarów, po pierwsze istnieje obowiązek zawarcia umowy gwarancji bankowej albo ubezpieczeniowej, polisy ubezpieczeniowej lub zawarcia umowy ubezpieczenia na rzecz klientów. W niektórych przypadkach możliwe jest także przyjmowanie wpłat klientów na specjalny rachunek powierniczy<sup>5</sup>. Co ważne tego rodzaju zabezpieczenia są rozciągnięte na cały okres prowadzenia działalności turystycznej, a nie na poszczególne imprezy turystyczne takie jak choćby pielgrzymki.

Celem tego rozwiązania jest stworzenie zabezpieczenia finansowanego na wypadek zdarzeń takich jak choćby: zwrot kosztów transportu, gdy zawiedzie środek komunikacji lub dostawca tego środka, zwrot kosztów podróży, gdy nie dojdzie ona do skutku oraz zwrot części kosztów, gdy impreza zostanie przerwana<sup>6</sup>. Wysokość zabezpieczenia jest uzależniona od wielu czynników między innymi od rodzaju przedsiębiorcy, wysokości rocznego przychodu, czasu wykonywania działalności turystycznej oraz innych uwarunkowań. Uwarunkowania te opisano szczegółowo w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia na rzecz klientów w związku z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych. Można zauważyć, że wysokość zabezpieczenia liczona jest, jako procent od wysokości rocznego przychodu przy zachowaniu minimalnych kwot, gdzie naj-

<sup>3</sup> A. Jackowski, *Pielgrzymki a turystyka religijna rozważania na czasie*, [w:] Z. Kroplewski, A. Panasiuk (red.), *Turystyka religijna rozprawy i studia Uniwersytetu Szczecińskiego*, Szczecin 2010, s. 18.

<sup>4</sup> M. Flaga, *Turystyka religijna jako perspektywiczny kierunek rozwoju obszarów wiejskich w województwie lubelskiego*, [w:] I. Jażdżewska, J. Urbański (red.), *Folia geographica socio-oeconomica*, Łódź 2013, s. 201.

<sup>5</sup> Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku o usługach turystycznych; Dz. U. z 1997 r. Nr 133, poz. 884 ze zmianami, art. 5.

<sup>6</sup> R. Drózdź, *Ubezpieczenia w turystyce*, Sopot 2013, s. 148-150.

mniejsza możliwa kwota to 4.500 euro<sup>7</sup>. Należy dodać, że jeżeli klient wpłaci większą niż 10% zaliczkę z tytułu udziału w imprezie turystycznej to na podstawie ustawy może żądać pisemnego potwierdzenia powyższych zabezpieczeń.

Organizator wyjazdu jest także zmuszony dotrzymać szeregu innych obowiązków związanych z ubezpieczeniami lub tematyką pokrewną. Najważniejszym z tego rodzaju obowiązków wydaje się być zakup dla klientów ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków zwane dalej NNW oraz kosztów leczenia zwane dalej KL w przypadku wyjazdów zagranicznych<sup>8</sup>. Organizator turystyki musi także przedstawić klientom informację o zakresie tych dwóch rodzajów ubezpieczeń. Inny obowiązek, jaki spoczywa na przedsiębiorcy, który organizuje wyjazd polega na tym, iż ustawa obliguje go do poinformowania klienta o możliwości zawarcia umowy ubezpieczenia związanego z kosztami rezygnacji z udziału w pielgrzymce. Na podmiocie organizującym wyjazd ciąży również obowiązek poinformowania klienta o zagrożeniach dla jego życia i zdrowia, które mogą wystąpić w miejscu docelowym oraz o możliwościach ubezpieczenia się od tych zagrożeń<sup>9</sup>. Warto jeszcze nadmienić, że obowiązek ten ciąży na organizatorze także po zawarciu umowy, nieco inną kwestią jest to, że w umowie, którą organizator wyjazdu zawiera z klientami należy określić rodzaj oraz zakres ubezpieczenia i wskazać adres i nazwę firmy ubezpieczeniowej.

Przypadek drugi ma miejsce wtedy, gdy pielgrzymka organizowana jest przez podmiot lub osobę niebędącą przedsiębiorcą działającym w branży turystycznej. W tego rodzaju przypadku nie obowiązują przepisy ustawy, ponieważ te odnoszą się tylko do przedsiębiorców świadczących usługi turystyczne. Dlatego też gdyby na przykład ksiądz w parafii X chciał zorganizować wyjazd pielgrzymkowy to nie jest on zobowiązany do przestrzegania opisanych powyżej regulacji. Samo ubezpieczenie zależy w takim przypadku od woli organizatora pielgrzymki oraz jej uczestników, którzy mogą ubezpieczać się indywidualnie lub grupowo<sup>10</sup>.

## 2. WYBRANE RODZAJE UBEZPIECZEŃ W TURYSTYCE

Ubezpieczenia pielgrzymek są ubezpieczeniami, które zakłady ubezpieczeniowe oferują turystom w ramach ubezpieczeń turystycznych zwanych także niekiedy podrózkowymi. Jednym z ważniejszych ubezpieczeń tego rodzaju jest wspomniane już ubezpieczenie NWW, które jest ubezpieczeniem osobowym zapewniającym ochronę przed takim zdarzeniami jak: uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia i śmierć, jeśli zdarzenia te

<sup>7</sup> Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22 kwietnia 2013 roku w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia na rzecz klientów w związku z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych; Dz. U. z 2013 r. Nr 0, poz. 510, par. 4-11.

<sup>8</sup> Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku o usługach turystycznych; Dz. U. z 1997 r. Nr 133, poz. 884 ze zmianami, art. 14.

<sup>9</sup> Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku o usługach turystycznych; Dz. U. z 1997 r. Nr 133, poz. 884 ze zmianami, art. 13.

<sup>10</sup> <http://www.pastoralis.pl/biuro-parafialne/prawo-w-parafii/prawne-aspekty-organizacji-autokarowej-pielgrzymki-parafialnej> [dostęp z dnia 03.01.2014].

będą wynikiem nieszczęśliwego wypadku<sup>11</sup>. Dla tego rodzaju ubezpieczenia kluczowe znaczenie ma pojęcie nieszczęśliwy wypadek. Jest to zdarzenie, które spowodowane jest nagłą przyczyną zewnętrzną niezależną od woli osoby objętej ubezpieczeniem<sup>12</sup>. W ubezpieczeniu NNW określa się kwotę, na którą ubezpieczone są dane osoby lub jedna określona osoba. Oczywiście zasadą jest fakt, że im wyższa kwota tego ubezpieczenia tym wyższa składka, którą należy opłacić. Z reguły ubezpieczenie NNW funkcjonuje w ten sposób, że ofiara nieszczęśliwego wypadku otrzymuje odszkodowanie wysokości będącej iloczynem procentowego uszczerbku na zdrowiu oraz kwoty ubezpieczenia. Pełną wysokość ubezpieczenia wypłaca się w przypadku śmierci osoby objętej ochroną, a niekiedy także w przypadku całkowitej utraty wzroku lub słuchu. O stopniu uszczerbku decyduje komisja lekarska lub przepisy wewnętrzne ubezpieczyciela<sup>13</sup>.

Trzeba zauważyć, że ubezpieczenie NNW nie obejmuje niestety wszystkich nieszczęśliwych wypadków, na jakie narażony jest pielgrzym. Typowe przypadki tego rodzaju to zaistnienie nieszczęśliwego zdarzenia pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających. Kolejne okoliczności tego rodzaju to popełnienie samobójstwa lub dokonanie samookaleczenia. Jeszcze inny przypadek będzie miał miejsce wtedy, gdy nieszczęśliwy wypadek zostanie spowodowany działaniami wojennymi, zamieszkami lub rozruchami. Podobnie ochrona wyłączana jest wtedy, gdy ubezpieczony doznaje wypadku w wyniku popełnienia przestępstwa. Wyżej wymienione okoliczności są typowymi, które wyłączają odpowiedzialność ubezpieczycieli nie oznacza to jednak, że są one jedynymi uwarunkowaniami, które tym skutkują<sup>14</sup>.

Innym ważnym ubezpieczeniem, które adresowane jest do pielgrzymów to ubezpieczenie kosztów leczenia (KL), które jest ubezpieczeniem majątkowym<sup>15</sup>. Osoba, która dokonuje zakupu ubezpieczenia KL objęta jest ochroną w zakresie pokrycia kosztów leczenia za granicą, które wiążą się z nagłą chorobą lub nieszczęśliwym wypadkiem. Opisując ten rodzaj ubezpieczenia należy zauważyć, że zakres ochrony jest bardzo zróżnicowany w zależności od oferty danego zakładu ubezpieczeniowego. Większość firm tego typu pokrywa koszty leczenia, które wiążą się z: badaniami, operacjami, zabiegami, pobytem w szpitalu, zakupem leków i materiałów opatrunkowych przepisanych przez lekarza, transportu do punktu obsługi medycznej, koszty leczenia stomatologicznego i inne<sup>16</sup>. Ubezpieczyciel pokrywa koszty leczenia do wysokości kwoty, na którą ubezpieczył się turysta/pielgrzym.

Podobnie jak to miało miejsce w przypadku poprzednio opisanego ubezpieczenia istnieją także okoliczności, które zwalniają zakład ubezpieczeniowy z odpowiedzialności za pokrycie kosztów leczenia. Typowe przykłady tego rodzaju to względy zdro-

<sup>11</sup> J. Gospodarek, *Prawo w turystyce i rekreacji*, Warszawa 2007, s. 301.

<sup>12</sup> Ogólne warunki ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków w Ergo Hestia, inne firmy ubezpieczeniowe definiują nieszczęśliwy wypadek w podobny sposób.

<sup>13</sup> [http://www.rzu.gov.pl/sprawy-biezace/Ubezpieczenia\\_turystyczne\\_\\_20788](http://www.rzu.gov.pl/sprawy-biezace/Ubezpieczenia_turystyczne__20788) [dostęp z dnia 03.11.2014].

<sup>14</sup> J. Ziółkowski, *Ubezpieczenia w turystyce i hotelarstwie*, Gdańsk 2004, s. 101-102.

<sup>15</sup> J. Gospodarek, *Prawo w turystyce i rekreacji*, dz. cyt., s. 297.

<sup>16</sup> M. Nestorowicz, *Prawo turystyczne*, Warszawa 2012, s. 220.

wotne, które przemawiały za powstrzymaniem się od podróży, koszty leczenia będące następstwem chorób przewlekłych (trzeba wykupić dodatkowe ubezpieczenie w tym przypadku), koszty związane z chorobami wenerycznymi, chorobami tropikalnymi, epidemiami, czy także koszty wynikłe w związku z operacjami plastycznymi i inne. Należy jeszcze dodać, że poprzednio wyróżnione przypadki jak: samobójstwo, okaleczenie i działanie pod wpływem odurzenia także zwalniają od ubezpieczenia<sup>17</sup>.

Kolejny ważny rodzaj ubezpieczenia turystycznego to ubezpieczenie bagażu podróжного, w którym jak sama nazwa wskazuje ochroną jest objęty bagaż pielgrzyma w czasie podróży. Z reguły ubezpieczenie to obejmuje kilka standardowych przypadków pierwszym z nich jest sprawowanie bezpośredniego nadzoru nad bagażem przez osobę ubezpieczoną. Przypadek drugi to przekazanie bagażu profesjonalnemu przewoźnikowi z dowodem nadania. Jeszcze inna okoliczność to przekazanie bagażu do bagażowni za pokwitowaniem oraz złożenie bagażu w ładowni środka transportu. Często ubezpieczenie to obejmuje również bagaż znajdujący się w miejscu zakwaterowania, ale z wyłączeniem namiotów<sup>18</sup>. Bagaż jest zabezpieczony przed takimi zdarzeniami jak: zniszczenie, uszkodzenie, kradzież, zaginięcie lub utrata bagażu w wyniku zdarzeń losowych jak choćby huragan lub powódź.

Zakres wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczeniowej w przypadku tego rodzaju ubezpieczenia jest różnicowany i uzależniony jest od oferty danego podmiotu. Zazwyczaj jednak ochroną nie obejmuje się tak zwanych „płynnych aktywów” to znaczy: gotówki, papierów wartościowych, dokumentów i biletów. Z ubezpieczenia wyłącza się również przedmioty wysokiej wartości jak choćby dzieła sztuki, biżuterię i kruszce szlachetne w postaci sztabek lub złomu. Inny przykład to broń, która także nie jest ubezpieczana. Generalnie wyłączone będą również te przedmioty, które wykorzystuje się w działalności gospodarczej, a nie w celach indywidualnych<sup>19</sup>.

Innym rozwiązaniem jest ubezpieczenie od kosztów rezygnacji w wyjeździe lub jego przerwania. W tym przypadku osoba dokonująca zakupu tego rodzaju usługi uzyskuje finansową ochronę przed zdarzeniem losowym, które uniemożliwia uczestnictwo w wyjeździe lub też skutkuje jego przerwaniem. Ochrona ta polega na tym, że osoba ubezpieczona otrzymuje zwrot przekazanych zaliczek lub kosztów poniesionych w związku z wyjazdem. Stosunkowo trudno jest opisać szczegółowe rozwiązania w zakresie tego ubezpieczenia, ponieważ są one dość poważnie różnicowane. Można jednak zauważyć, że z reguły charakteryzują się one tym, że warunki ubezpieczenia nie są dogodne dla klientów<sup>20</sup>.

Ubezpieczenie to może obejmować takie zdarzenia jak nagła choroba ubezpieczonego lub jego członka rodziny, która skutkuje pobytem w szpitalu i brakiem możliwości powrotu do zdrowia w terminie umożliwiającym wyjazd. Podobnie będzie w sytuacji, gdy zajdzie wypadek rodzący takie same skutki jak opisane powyżej. Ochrona

<sup>17</sup> J. Ziółkowski, *Ubezpieczenia w turystyce i hotelarstwie*, dz. cyt., s. 105-106.

<sup>18</sup> M. Nestorowicz, *Prawo turystyczne*, dz. cyt., s. 220.

<sup>19</sup> [http://www.rzu.gov.pl/sprawy-biezace/Ubezpieczenia\\_turystyczne\\_\\_20788](http://www.rzu.gov.pl/sprawy-biezace/Ubezpieczenia_turystyczne__20788) [dostęp z dnia 03.01.2014].

<sup>20</sup> Tamże.



będzie rozciągać się także na takie okoliczności jak istotne zdarzenia losowe na przykład kataklizm naturalny, który uniemożliwia wyjazd, przy czym zachowuje się tutaj różne terminy, najczęściej krótkie. Ubezpieczenie może jeszcze zadziałać w przypadku kradzieży dokumentów jak choćby paszportu, ale musi to zostać udokumentowane i w tym przypadku także wprowadza się termin, który uniemożliwia realizację wyjazdu. Można jeszcze dodać, że w przypadku przerwania udziału w wyjeździe osoba ubezpieczona może dochodzić odszkodowania wtedy, gdy władze administracyjne wzywają obywatela do kraju, ale nie może to być związane z wezwaniem przez organ Wojska Polskiego lub z popełnieniem przestępstwa<sup>21</sup>.

Zakres wyłączenia odpowiedzialności przez ubezpieczyciela w tym wypadku jest bardzo szeroki i może się on wiązać z różnymi okolicznościami od działania pod wpływem alkoholu i konflikt zbrojny począwszy przez przewlekłą chorobę, na wypadku spowodowanym przez ubezpieczonego, na okolicznościach związanych z ciężką skończywszy<sup>22</sup>. W przypadku tego rodzaju ubezpieczenia należy mieć na uwadze to, że są one dość poważnie zróżnicowane, w związku, z czym trudno jest określić w sposób ogólny zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela.

W turystyce napotkać można także inne ubezpieczenia na przykład *Assistance Tourist*, które zapewnią klientowi szeroką pomoc w przypadku wystąpienia różnych zdarzeń. Może to być pomoc prawna, zwrot kosztów przewozu zwłok, opieka nad dziećmi, zapewnienie wsparcia w przypadku utraty dokumentów lub środków płatniczych na przykład w postaci udzielenia pożyczki. Zakres ochrony ubezpieczeniowej uzależniony jest oczywiście od wariantu tego ubezpieczenia oraz sumy gwarancyjnej. Innym rodzajem ubezpieczenia, jakie może nabyć pielgrzym jest ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej, które zwalnia daną osobę od konieczności wypłacenia odszkodowania osobie, której wyrządzono szkodę. Możliwe jest także nabycie tak zwanych komunikacyjnych ubezpieczeń turystycznych jak choćby AC i *Assistance* skierowanego do kierowcy<sup>23</sup>.

### 3. DODATKOWE ROZWAŻANIA NA TEMAT UBEZPIECZENIA PIELGRZYMEK

Jak do tej pory przedstawiono podstawowe informacje na temat obowiązków prawnych związanych z ubezpieczeniem pielgrzymek jak również z najważniejszymi ubezpieczeniami, jakie skierowane są do pielgrzymów lub szerzej turystów. Zasadne jest jednak przedstawienie również praktycznych zagadnień związanych z ubezpieczeniem pielgrzymek i wyjazdów religijnych.

W pierwszej kolejności należy uświadomić sobie to, że zakres ubezpieczenia powinien być uzależniony od miejsca docelowego pielgrzymki. Jeśli pielgrzymka odbywa się do miejsca położonego na terenie naszego kraju zagadnienia związane z ubezpieczeniami będą stosunkowo proste i w dużej mierze sprowadzą się do zakupu ubezpieczenia NNW. Jeżeli jednak wyjazd będzie podróżą zagraniczną to należy przedsięwziąć

<sup>21</sup> Ogólne warunki ubezpieczenia w podróży zagranicznej w Allianz.

<sup>22</sup> Ogólne warunki ubezpieczenia Warta Travel plus.

<sup>23</sup> R. Dróżdż, *Ubezpieczenia w turystyce*, dz. cyt., s. 194-195.

dodatkowe kroki w zakresie ubezpieczeń. W takim przypadku trzeba się zdecydować czy wyjazd będzie organizowany przez biuro podróży, czy też zostanie on przeprowadzony we własnym zakresie. Wyboru tego powinno się dokonać w oparciu o doświadczenie, jakim dysponuje osoba inicjująca pielgrzymkę, jeśli jest ono niewielkie należy zdecydować się na skorzystanie z usług przedsiębiorstwa, a jest to tym łatwiejsze, że na rynku działają biura podróży wyspecjalizowane w obsłudze pielgrzymek<sup>24</sup>. Na takim podmiocie jak już wiadomo ciąży obowiązek zakupu dla klientów ubezpieczenia NNW oraz KL. Jeżeli pielgrzymka organizowana jest „na własną rękę” należy o ubezpieczeniu pomyśleć oddzielnie. Możliwa jest także rezygnacja z ubezpieczenia, ale jest to postępowanie krótkowzroczne.

Innym problemem jest wysokość kwoty ubezpieczenia. Praktyką jest to, że osoby dokonujące zakupu ubezpieczeń z reguły wykupią ochronę na stosunkowo niskim poziomie. Zasada ta jest także powszechnie stosowana przez biura podróży. Tymczasem oszczędzanie na ubezpieczeniach może się okazać bardzo nieprzemysłanym zabiegiem<sup>25</sup>. W celu ukazania tego problemu można się posłużyć przykładem ubezpieczenia NNW (jest to najczęściej nabywane ubezpieczenie turystyczne), którego suma gwarancyjna jest równa 10.000 zł. Jeśli w czasie pielgrzymki osoba objęta ubezpieczeniem złamie rękę, a zakład ubezpieczeniowy stwierdzi, że jest to 10% uszczerbek na zdrowiu to osobie tej zostanie przyznane odszkodowanie w wysokości 1.000 zł. Jeśli przyjmie się, że do wypadku doszło w Rzymie to kwota ta okaże się bardzo skromnym odszkodowaniem. Z tego względu dokonując zakupu ubezpieczenia należy dokładanie uwzględnić wysokość rekompensaty w stosunku do potencjalnych zagrożeń.

Kolejna kwestia, jaka wiąże się ubezpieczeniem pielgrzymek to Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego jest to dokument na mocy, którego obywatel państwa Unii Europejskiej może bezpłatnie skorzystać z pomocy medycznej w publicznych ośrodkach zdrowia w każdym innym kraju Unii<sup>26</sup>. Istnienie tego rozwiązania sprawia, że wiele osób rezygnuje z zakupu ubezpieczenia KL, ponieważ mają przekonanie, że dokument ten w zupełności zabezpiecza ryzyko wyjazdu. Niestety w dużym stopniu jest to nieprawda gdyż na podstawie wspomnianej karty nie są pokrywane koszty przewozu chorego do kraju macierzystego. Dodatkowo należy mieć świadomość tego, że w krajach Unii Europejskiej zakres publicznej służby zdrowia jest zróżnicowany i to, co jest refundowane w Polsce nie musi być finansowane lub może być częściowo finansowane w krajach takich jak: Włochy, Hiszpania, Portugalia i Francja. Jest jeszcze jeden problem otóż przepisy europejskie nakazują udzielanie świadczeń koniecznych w natychmiastowych sytuacjach, jak łatwo się domyślić tego rodzaju rozwiązanie sprawia, że powstaje tutaj otwarta przestrzeń do interpretacji prawa<sup>27</sup>. Z tych wszystkich powodów rezygnacja z ubezpieczenia KL może okazać się nierozważnym krokiem.

<sup>24</sup> Są to podmioty takie jak: Frater, Arcus, Pallotyńskie Biuro Pielgrzymkowo-Turystyczne Peregrinus, Franciszkańskie Biuro Podróży Patron Travel i inne.

<sup>25</sup> J. Gospodarek, *Prawo w turystyce i rekreacji*, dz. cyt., s. 302.

<sup>26</sup> R. Drózdź, *Ubezpieczenia w turystyce*, dz. cyt., s. 179-180.

<sup>27</sup> [http://www.rzu.gov.pl/sprawy-biezace/Ubezpieczenia\\_turystyczne\\_\\_20788](http://www.rzu.gov.pl/sprawy-biezace/Ubezpieczenia_turystyczne__20788) [dostęp z dnia 06.01.2014].

Dla skutecznego ubezpieczenia pielgrzymki zasadne jest także możliwie szerokie zapoznanie się z umową ubezpieczenia oraz ogólnymi warunkami ubezpieczenia. To bardzo ważna sprawa, ponieważ umowa ubezpieczenia jest umową adhezyjną, co znaczy, że osoba pragnąca dokonać zakupu ubezpieczenia nie ma możliwości kształtowania treści umowy, a jedynie podejmuje decyzję o jej zawarciu lub rezygnacji z jej zawarcia. Na mocy umowy nabywa się prawo do ubezpieczenia na oznaczony okres, ale równie ważnym dokumentem są ogólne warunki ubezpieczenia usługi ubezpieczeniowej<sup>28</sup>. W dokumencie tym opisuje się szczegółowe informacje związane z danym ubezpieczeniem. Dla pielgrzymy szczególnie istotne powinny być przedmiot ubezpieczenia i wyłączenie odpowiedzialności ubezpieczyciela po to by nie mieć fałszywego przekonania o istnieniu ochrony.

Ubezpieczając pielgrzymkę realizowaną na przykład przez księdza w parafii należy także podjąć decyzję o tym czy wykupione zostanie ubezpieczenie grupowe obejmujące wszystkich pielgrzymów, czy też kwestie ubezpieczenia pozostawia się oddzielnie uczestnikom. Ważne jest by wiedzieć, że turystyczne usługi ubezpieczeniowe dzielą się na ubezpieczenia: indywidualne, rodzinne (minimum dwie osoby) i grupowe (minimum dziesięć osób)<sup>29</sup>. Dzięki temu podziałowi można w pewien sposób ograniczyć koszty ubezpieczenia.

Odrębną kwestią będzie udział w pielgrzymce osób przewlekle chorych. Za chorobę przewlekłą ubezpieczyciele uważają takie schorzenie, które trwa latami lub miesiącami i które leczone jest w sposób ciągły albo okresowy<sup>30</sup>. W tym wypadku konieczny będzie zakup dodatkowego ubezpieczenia obejmujący te osoby, czasami podobne rozwiązanie może dotyczyć również osób starszych.

## PODSUMOWANIA I WNIOSKI

Dokonując podsumowania informacji zawartych w niniejszym opracowaniu można wysnuć następujące wnioski. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że ubezpieczenie pielgrzymki jest w dużej mierze uzależnione od tego, czy jest ona organizowana indywidualnie czy też przez wyspecjalizowane biuro podróży w tym drugim przypadku kwestie związane z ubezpieczeniem w dużej mierze należą do obowiązków biura. Po drugie, jeśli pielgrzymka jest organizowana w zakresie indywidualnym, to wówczas nie istnieje żaden obowiązek prawny wymuszający nabycie ubezpieczenia.

Ubezpieczenia pielgrzymek są ubezpieczeniami turystycznymi oferowanymi przez zakłady ubezpieczeniowe. Najważniejsze ubezpieczenia tego typu to: NNW, KL, od utraty bagażu oraz od kosztów związanych z rezygnującą z wyjazdu lub jego przerwaniem. Oprócz tego na rynku dostępne są inne produkty ubezpieczeniowe, które bezpośrednio lub pośrednio kierowane są do turystów bądź też dokładniej pielgrzymów.

Dokonując zakupu ubezpieczenia na pielgrzymkę należy uwzględnić szereg czynników. Pierwszym z nich jest cel pielgrzymki, drugi to kwota ubezpieczenia, której wyso-

<sup>28</sup> J. Gospodarek, *Prawo w turystyce i rekreacji*, dz. cyt., s. 299-300.

<sup>29</sup> J. Ziółkowski, *Ubezpieczenia w turystyce i hotelarstwie*, dz. cyt., s. 103.

<sup>30</sup> Ogólne warunki ubezpieczenia Signal Iduna Travel.



kość powinna być odpowiednia do zagrożeń, jakie towarzyszą wyjazdowi. Ważne jest także to by dokładnie zapoznać się z dokumentami towarzyszącymi zakupowi ubezpieczenia, czyli umową i ogólnymi warunkami ubezpieczenia. Po to by wiedzieć, w jakich sytuacjach pielgrzymi będą objęci ochroną ubezpieczeniową, a w których będą jej pozbawieni jak to wykazano okoliczności tego drugiego rodzaju jest stosunkowo dużo. Trzeba także pamiętać o tym, że usługi ubezpieczeniowe sprzedawane są w różnych wariantach to znaczy: dla osób indywidualnych, dla rodzin i dla grup składających się z minimum dziesięciu osób.

### STRESZCZENIE

Artykuł porusza problem ubezpieczenia pielgrzymek i wyjazdów religijnych organizowanych przez wyspecjalizowane przedsiębiorstwa oraz inne podmioty i osoby fizyczne. Treść obejmuje trzy grupy zagadnień Grupa pierwsza to obowiązki prawne związane z ubezpieczeniem pielgrzymki. Druga grupa obejmuje problematykę odnoszącą się do poszczególnych ubezpieczeń, jakie skierowane są do turystów. Wreszcie grupa trzecia to zagadnienia powiązane z praktyką zakupu ubezpieczenia turystycznego.

### SUMMARY

Article deals with the problem of pilgrimage insurance and religious trips organized by specialized companies as well as other entities and physical persons. The content includes three groups of issues. The first group is the legal obligations associated with pilgrimage insurance. The second group includes issues relating to the different insurance, which are addressed to the tourists. Finally, the third group are issues related to the practice of buying travel insurance.

### BIBLIOGRAFIA

#### Pozycje książkowe:

- Drózd R., *Ubezpieczenia w turystyce*, Wydawnictwo Europejskiej Wyższej Szkoły w Sopocie, Sopot 2013.
- Flaga M., *Turystyka religijna jako perspektywiczny kierunek rozwoju obszarów wiejskich w województwa lubelskiego*, [w:] Jażdżewska I., Urbański J. (red.), *Folia geographica socio-oeconomica*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2013.
- Gospodarek J., *Prawo w turystyce i rekreacji*, Difin, Warszawa 2007, s. 199-215.
- Jackowski A., *Pielgrzymki a turystyka religijna rozważania na czasie*, [w:] Kroplewski Z., Panasiuk A. (red.), *Turystyka religijna rozprawy i studia Uniwersytetu Szczecińskiego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2010, s. 17-31.
- Nestorowicz M., *Prawo turystyczne*, Wolters Kluwer, Warszawa 2012.
- Ziółkowski J., *Ubezpieczenia w turystyce i hotelarstwie*, Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa, Gdańsk 2004.

## Akty prawne:

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku o usługach turystycznych; Dz. U. z 1997 r. Nr 133, poz. 884 ze zmianami.

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22 kwietnia 2013 roku w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia na rzecz klientów w związku z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych; Dz. U. z 2013 r. Nr 0, poz. 510.

## Inne:

Ogólne warunki ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków w Ergo Hestia.

Ogólne warunki ubezpieczenia w podróży zagranicznej w Allianz.

Ogólne warunki ubezpieczenia Warta Travel plus.

Ogólne warunki ubezpieczenia Signal Iduna Travel.

## Strony internetowe:

[www.pastoralis.pl](http://www.pastoralis.pl)

<http://www.rzu.gov.pl>



*Ogólnopolska Konferencja Naukowa na temat: „Rodzina: prokreacja, pedagogia, potrzeby”  
– Stalowa Wola 12.05.2015 roku*